

PROIECT MANAGERIAL

pentru ocuparea funcției de director Institutul de Genetică, Fiziologie și Protecție a Plantelor al
Ministerului Educației, Culturii și Cercetării

Candidat: Doctor habilitat. Vladimir Todiras

Chișinău 2018

CONTEXT

Institutul de Genetică, Fiziologie și Protecție a Plantelor este o organizație de drept public din domeniul cercetării și inovării care desfășoară activități de cercetări fundamentale și aplicative, dezvoltare experimentală, implementare a rezultatelor științifice și inovațiilor, transfer tehnologic, pregătirea și perfecționarea cadrelor științifice.

În proiectul meu managerial planul de management trebuie privit și ca document premergător activității viitoare. Nu în ultimul rând, planul managerial de față cuprinde și propuneri originale izvorâte dintr-o experiență de 12 ani de activitate de management (4 ani secretar științific și 8 ani director adjunct). În elaborarea planului au contat și propuneri ale mai multor colegi din Institut, precum și vasta experiență a autorului și include

- Aspecte privitoare la factorul profesional și motivațional;
- Aptitudini legate de procesul decizional specifice domeniului cercetare – dezvoltare;
- Experiență acumulată în activitatea de conducere, în calitate de director adjunct;
- Cunoașterea legislației specifice domeniului cercetării științifice și dezvoltării tehnologice.

2. EXPERIENȚĂ ORGANIZATORICĂ

- **Experiența profesională** - Activitate în cadrul Institutului de Fiziologie și Biochimie a Plantelor Institutului de Protecție a Plantelor și Agricultură Ecologică, Institutului de Genetică, Fiziologie și Protecție a Plantelor începând cu anul 1980;

- **Experiență internațională** - studii doctorale la Academia Agricolă din Moscova și postdoctorale la Universitatea de studii a Pământului, Enschede, Olanda, diverse stagii de pregătire;

- Participare în proiecte de cercetare științifică (conducător de proiect a patru proiecte internaționale);

Instituția de învățământ Academia Agricolă din Moscova Federația Rusă, Facultatea pomicultura și legumicultură 1975-1980. Diplomă de agronom- cercetător . Camenca, Colegiul Pomicultură 1971-1975 Diplomă de agronom

Membri al organizațiilor profesionale: Membrul Societății Internaționale de Protecție Biologică.

Am activat în calitate de membrul al comisiei în elaborarea Concepției Republicane “ Agricultura ecologică “

- Coordonarea unor lucrări de licență (18) și disertație (5);

Postul prezent : - Director adjunct pe probleme de știință Institutul de Genetică, Fiziologie și Protecție a Plantelor al Ministerului Educației al Ministerului Educației, Culturii și Cercetării.

Durata activității în organizația curentă: 37 ani. **Calificări:** doctor în științe biologice (Moscova, 1986), Colaborator Științific Superior, doctor habilitat în biologie (2001).

Activitatea în câmpul muncii: 1980-1982– cercetător științific stajiar 1986-1991– cercetător științific superior, 1991- prezent – Șef de laborator, 1996-2000- Secretar științific, șef de laborator 2004– prezent - Director adjunct pe probleme de știință IGFP.

Patente: -6, Autor a cinci produse pentru protecția plantelor. **Publicații:** 158 de lucrări științifice, dintre care 6 brevete, 4 monografii și 5 recomandări metodice.

3. Premisele elaborării proiectului managerial

Criza economică din ultimii ani a avut efecte directe și indirecte asupra procesului de cercetare în ansamblul său și implicit asupra celui din Institutul nostru. Preluând dintre datele din analiza SWOT, adaptând altele și adăugând date suplimentare nesurprinse în analiză, se pot considera ca premise inițiale pentru întocmirea planului managerial pentru următorii patru ani următoarele:

Puncte tari:

- Oferta științifică la toate cele trei centre de cercetare: Genetică, Fiziologie, Protecție a Plantelor;
- Rata de angajabilitate ridicată a cercetătorilor, chiar și în condițiile de criză economică;
- Baza materială și de cercetare bună, spații de cercetare moderne;
- Reprezentare științifică satisfăcătoare, prin numărul de lucrări în circuitul ISI;
- Colaborări numeroase cu firme din mediul socio-economic al zonei;
- Colaborări internaționale pe multiple planuri.

Puncte slabe:

- Personal științific calificat de vârstă tânără numeric insuficient;
- Număr redus de conducători de doctorat dintre cadrele științifice titulare;
- Motivație scăzută și participare dezinteresată la majoritatea tinerilor cercetători;
- Numărul cadrelor științifice tinere în continuă scădere;

- Integrare insuficientă în spațiul european al cercetării;
- Rezultate modeste în atragerea de fonduri prin contracte cu parteneri din industrie și/sau servicii;
- Rezultate modeste la programe finanțate din fonduri publice;
- Sistem de finanțare, care nu stimulează activitatea științifică;

Oportunități:

- Poziția și renumele Institutului ce poate conduce la un interes sporit al companiilor internaționale din domeniul agro-industrial;
- Posibilitatea finanțărilor externe (totale sau parțiale) din fonduri europene pe bază de proiecte internaționale (programe Orizont 2020, transfrontaliere, EaPTC, bilaterale)
- Interesul nefructificat al institutelor de cercetare de la nivel local pentru colaborări instituționalizate;

Riscuri:

- Declinul demografic accentuat și interesul scăzut al tinerei generații pentru activități de cercetare;
- Costuri ridicate ale vieții și un nivel de trai modest al unora ce ar fi interesați de a activa în Institut;
- Ofertele generoase ale Instituțiilor din spațiul european;
- Lipsa unei abordări coerente în politica de abilitări și promovări ale cadrelor științifice;
- Finanțarea modestă a cercetării din fonduri publice naționale;
- Prelungirea crizei economice și pericolul delocalizării unor mari companii.

4. Principii de concepere și implementare a proiectului managerial

Proiectul propus evidențiază concepția și strategiile manageriale, privind dezvoltarea instituțională și organizațională a Institutului de Genetică, Fiziologie și Protecție a Plantelor al Ministerului Educației al Ministerului Educației, Culturii și Cercetării, în perioada 2019-2022, pe mai multe domenii strategice conform codului Nr. 259 din 15.07.2004 *Cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova.* cu modificări ulterioare.

Principiile de concepere ale proiectului managerial sunt:

- principiul adecvării direcțiilor și strategiilor invocate la cadrul legislativ în domeniul cercetării, la metodologiile și regulamentele Institutului;
- principiul relevanței proiectului managerial la contextul instituțional și organizațional al Institutului;
- principiul operaționalității strategiilor, metodologiilor și programelor invocate;
- principiul calității în cercetare și dezvoltare profesională, prin raportarea strategiilor la standardele mondiale;
- principiul asigurării egalității de șanse a membrilor Institutului în afirmarea competențelor de cercetare științifică, în dezvoltarea profesională și promovarea în carieră;
- afirmarea unei deontologii manageriale bazată pe:
 - respectarea actelor normative;
 - colaborare bună cu conducerea ministerului, membrii Consiliului departamentului și cadrele științifice;
 - transparența procesului decizional;
 - repartizarea echitabilă a sarcinilor;
 - recunoașterea meritelor și performanțelor individuale;
- creșterea atractivității programelor de cercetare ale institutului, prin extinderea conform nevoilor și așteptărilor în economia națională;
- asigurarea fezabilității proiectului managerial, prin conturarea unor mecanisme de consum optim de resurse în procesul de implementare a strategiilor manageriale;

5. Viziunea managerială și direcții strategice de dezvoltare fundamentată pe principiile enunțate

Viziunea managerială corespunde unei imagini, integrate în strategia instituțională și bazată pe o cultură organizațională configurată pe valori, care să favorizeze dezvoltarea instituțională și profesională și să genereze un impact crescut al performanțelor pe plan științific al proiectelor derulate în context partenerial. În acest sens, activitatea managerială vizează următoarele direcții strategice de dezvoltare:

- dezvoltarea resurselor umane;
- cercetarea științifică;
- dezvoltarea bazei materiale;
- prefigurarea de proiecte și programe;

- stabilirea de parteneriate cu alte instituții și departamente academice, instituții și organizații nonguvernamentale cu activități în domeniul specializărilor Institutului.

6. Principalele atribuții și responsabilități:

- a) conducerea generală a activității Institutului și responsabilitate pentru îndeplinirea sarcinilor, pentru folosirea rațională a resurselor umane, materiale, inovaționale și financiare, conform legislației în vigoare;
- b) în relațiile cu autoritățile administrației publice, organizațiile neguvernamentale etc.;
- c) organizează elaborarea programelor de activitate a Institutului, planurilor anuale a cercetărilor științifice și experimentale, de pregătire a cadrelor și de desfășurare a manifestărilor științifice, organizează controlul îndeplinirii lor, evaluarea lucrărilor finisate;
- d) promovează cooperarea organizației cu centre de profil naționale și internaționale;
- e) pune în discuție, la adunarea colectivului de muncă, raportul anual de activitate al organizației;
- f) reprezintă organizația în structurile ierarhic superioare, în relațiile cu autoritățile administrației publice centrale și locale, cu agenții economici, cu mass-media, cu organizații științifice naționale și internaționale;
- g) încheie contracte privind efectuarea lucrărilor necesare funcționării organizației;
- h) este responsabil de eficiența activității organizației, de buna administrare a resurselor umane, materiale și financiare, conform legislației în vigoare.

7. Obiective generale

a) Direcția fundamentală:

Controlul genetic și molecular al caracterelor cantitative și calitative valoroase, elaborarea de noi principii de majorare și cuantificare a variabilității ereditare, studiul diversității genotipice și conservarea genofondului vegetal, mecanisme genotipice de dirijare a procesului producțional. Mecanismele interacțiunii speciilor utile și dăunătoare în agrocenoză și ameliorarea potențialului acestora în reglarea densității populațiilor dăunătorilor economic importanți culturilor agricole.

b) Direcția aplicativă:

Elaborarea de noi principii, tehnologii și biotehnologii ameliorative, crearea de soiuri și hibridi cu productivitate, calitate și rezistență ecologică sporită pentru diferite sisteme de agricultură, elaborarea de procedee fiziologice de optimizare și asigurare a stabilității procesului producțional în agricultura intensivă, ecologică și de înaltă precizie, elaborarea de mijloace ecologic inofensive de protecție a plantelor de boli și dăunători și procedee de aplicare a acestora în agricultura ecologică și convențională.

În scopul atingerii obiectivelor propuse, Institutul va desfășura următoarele activități:

- a) realizarea cercetărilor științifice fundamentale și aplicative, lucrărilor de investigare și dezvoltare tehnologică, orientate spre obținerea și implementarea în sectorul real economiei al unor produse, servicii și procedee noi sau perfecționate;
- b) elaborarea tehnologiilor avansate în corespundere cu direcțiile de cercetare ale institutului;
- c) formarea cadrelor de înaltă calificare științifică în parteneriat cu instituțiile de învățământ superior;
- d) elaborarea recomandărilor pentru utilizarea rezultatelor investigațiilor și implementarea acestora în economia națională;
- e) efectuarea expertizelor și avizelor, inclusiv contra plată, asupra materialelor ce țin de profilul organizației;
- f) asigurarea echipării tehnice și organizarea procesului de cercetare și implementare;
- g) asigurarea protecției, cesionării și obținerii dreptului asupra obiectelor proprietății intelectuale, rezultatelor științifice și tehnologice confidentiale;
- h) gestionarea activităților din sfera cercetării și inovării, inclusiv prin cofinanțare de proiecte și programe;

8. Obiective specifice managementului operativ

8.1. Obiective ale activității administrative:

- Îmbunătățirea structurii organizatorice a institutului prevăzute de statut și permise de legislația în vigoare ce includ reducerea numărului de laboratoare științifice reieșind din asigurarea reală cu cadre științifice.
- Consolidarea cercetărilor în cadrul Institutului prin propunerea unor proiecte comune ale centrelor de Genetică, Fiziologie și Protecție a Plantelor
- Organizarea unei subdiviziuni pentru asigurarea transferului tehnologic în conformitate cu legislația în vigoare, inclusiv conform legii Nr. 179 din 10.07.2008 cu privire la parteneriatul public-privat.
- Realizarea unui website de promovare a activităților, publicațiilor și rezultatelor științifice ale membrilor Institutului și care aibă caracter interactiv.

8.2. Obiective privind managementul și dezvoltarea resurselor umane:

- Analiza modalităților de promovare a cadrelor științifice, în raport cu performanțele profesionale și în contextul predictibilității unei stabilități financiare

- Facilitarea practicării unui management participativ, prin consultarea membrilor Institutului în luarea deciziilor și încurajarea participării la implementarea strategiei manageriale.
- Implicarea echitabilă a membrilor Institutului în activități profesionale și administrative: servicii instituționale de promovare a specializărilor, întocmirea de documente administrative.
- Antrenarea întregului colectiv în activități specifice și luarea deciziilor numai după consultarea membrilor Consiliului Științific;
- Asigurarea unui climat optim care să inducă creșterea competenței profesionale a membrilor Institutului în vederea îmbunătățirii procesului de cercetare;
- Încurajarea colegilor pentru participarea mai activă la elaborarea unor strategii academice și de cercetare comune pe termen lung;

8.3. Obiective privind cercetarea științifică:

Stabilirea, în Consiliul Științific, a direcțiilor și temelor de cercetare, astfel încât acestea să se înscrie în strategia de cercetare a Institutului, să fie reprezentative pentru aria tematică a specializărilor și conform hotărârii Parlamentului Nr. 150 din 14.06.2013 *Cu privire la aprobarea direcțiilor strategice ale activității din sfera științei și inovării pentru anii 2013–2020*

Asigurarea vizibilității și promovarea cercetării științifice, prin realizarea unei baze de date privind activitățile de cercetare, rezultatele obținute și antrenarea cadrelor științifice în participarea la conferințe și alte manifestări științifice.

Facilitarea dezvoltării cercetărilor aplicative, în context partenerial, prin încurajarea cadrelor științifice să participe la competițiile dedicate proiectelor de cercetare dezvoltare.

8.4. Ariile tematice propuse, adecvate specializărilor Institutului, sunt:

- Diversitatea genetică și conservarea genofondului vegetal.
- Biotehnologii și mecanisme de sporire a producțiilor agricole.
- Mecanisme nespecifice și specifice biochimice, fiziologice și morfo-anatomice a plantelor în condiții de stres ecologic privind asigurarea realizării potențialului de productivitate și rezistență.
- Menținerea agrobiodiversității în condițiile încălzirii globale și concurenței de piață.
- Asigurarea securității alimentare și siguranței alimentelor.
- Monitoringul impactului factorilor biotici și abiotici asupra agroecosistemelor.

- Mijloace ecologic inofensive pentru protecția integrată a plantelor în agricultura convențională și ecologică.

8.5. Obiective privind dezvoltarea bazei materiale:

- Analiza posibilităților privind procurarea de mijloace tehnice pentru optimizarea procesului de cercetare, îmbunătățirea condițiilor sanitaro-igienice de lucru;

- Pentru reducerea cheltuielilor se va efectua o analiză complexă și optimiza amplasarea laboratoarelor și spațiilor tehnice.

- Elaborarea unui regulament special pentru activitatea și dezvoltarea bazei științifice și optimizarea utilizării pământului.

8.6. Obiective specifice managementului prin proiecte și programe științifice

- Stabilirea unor propuneri de proiecte și programe de dezvoltare pentru participarea la competițiile de proiecte.

- Stabilirea unor parteneriate, în scopul derulării proiectelor și programelor comune.

- Facilitarea dezvoltării mobilităților cadrelor științifice.

9. Asigurarea Institutului cu mijloacele financiare:

- Mijloace obținute sub formă de finanțare cu destinație specială a proiectelor în cadrul programelor naționale, granturilor, donațiilor și sponsorizărilor fundațiilor și altor organizații necomerciale din străinătate sau internaționale, programelor științifice, proiectelor câștigate prin concurs ș.a.;

- Mijloace obținute prin darea în arendă a bunurilor institutului;

- Mijloace obținute prin realizarea contractelor științifice și de producție sau de consultanță științifică cu persoane juridice sau fizice din țară sau din străinătate;

- Mijloace obținute din alte activități prevăzute de prezentul statut și permise de legislația în vigoare.

- Institutul va forma fonduri de premiere, de stimulare materială, de susținere a activității științifice și inovaționale, de dezvoltare științifico-tehnică și socială, de asigurare, precum și alte fonduri, în conformitate cu legislația republicii Moldova.

02.10.2018

Doctor habilitat

Vladimir Todiraș